

Передплата

на «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор
 на пів року . . . 10 кор
 на чверть року . . . 5 кор
 на місяць . . . 170 кор

За границею

на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милої і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділь і руских свят
 о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під ч. І.
 п. Домбровського (Хорунжийа), Екс-
 педиція місцеві в Агонії Со-
 коловського в пасажі Гавелана.

Рекониси звертає ся лише
 на попереднє застереженє. —
 Рекламні неопечатаї відій
 від порта. — Оголошеня зап-
 чайні приймають ся по ціні
 20 с. від стрічки, а в «Наді-
 сланім» 40 с. від стрічки. По-
 дани і приплати донесени по
 30 с. від стрічки.

Гр. Петро Алексеєвич Капніст.

(X) В п'ятницю помер у Відні російський амбасадор гр. Капніст, котрий в останнім десятилітті вельми багато причинив ся до тих межидержавних взаємин, які в тім часі уложили ся між Австро-Угорщиною а Росією, тимто і смерть его має високополітичну досяглість. Родина Капністів, первісно італійського походження, одначе поселена в Полтавщині, переняла ся переюдом ідеями, які тоді проявляли ся на Україні. Дід помершого амбасадора, Василь Василевич, приятель Державіна, визначив ся яко поет сатирик і комедивписець і був автором сатири на кріпацтво заведене царицею Катериною II на Україні і комедії Ябеда, в котрій остро і уципливо картав московське чиновництво. Російське правительство тодішнє вважало Василя Капніста сенаратистом (се відомий термін).

Померший амбасадор походив з Харківщини і вже в молодім віці визначив ся політичними розвідками, котрі за кн. Горчакова впровадили его до служби в міністерстві заграничних справ а відтак на дипломатичну кар'єру при Ватикані, в Берліні, опісля в Парижі, де сучасно при австрійській амбасаді служив гр. Голуховський, з котрим гр. Капніст близше познакомив ся.

По смерті амбасадора кн. Лобанова-Ростовського перейшов гр. Капніст до Відня на становище, котре уважають одним з найвизначніших і найтрудніших і тут знов зустрів ся з гр. Голуховським, котрий заняв становище міністра заграничних справ. Гр. Капніст з самої вродженої вдачі

чоловік миролюбивий довів в порозуміню з гр. Голуховським до сего зближеня, яке послідувало між Росією а Австро-Угорщиною і вельми важко вплинуло на відносини на Балканьскім півострові і на ціле східне питанє. Подорож цїсаря Франц Йосифа до Петербурга а відтак дворовий побут царя Миколая II у Відні а особливо в Мірштеґ з гр. Лямсдорфом довели до тих тіснійших взаємин дипломатичних поміж обидвома державами і до спільного діланя в цілі уладженя відносин на Балканьскім півострові. Сї змагана вправді не довели до переведеня намірених реформ в Македонії і до повного втихомирєня Балканьского півострова, де беззастанно хоч дрібні проявляють ся ворохобні від часу до часу, бо цілковите уздоровленє, як ми не раз вже на се вказували, може там послідувати тоді, наколиб Австрія заняла Македонію і так упорядкувала як Босну і Герцеговину, всеж таки значно притихли там ворохобні і Росія має свобідну руку і може звернути всю свою бачність на далекий схід, де сего вимагає війна з Японією.

Втихомирєнє на Балканьскім півострові, мирні взаємини між Росією а Австро-Угорщиною, усунєнє ривалізації на Балкані поміж обидвома державами, се у великій часті заслуга політики пок. гр. Капніста. Супроти всего того не легко буде Росії заступити опорожненє наслідком смерти гр. Капніста місце амбасадора у Відні, котрий би в тім напрямі провадив дальше політичні і дипломатичні справи. Зазначити також годить ся, що гр. Капніст також вельми обережно обминав усякого вмішуваня у внутрішні справи Австро-Угорщини.

Конституція в Росії.

Познаки конституційних реформ в Росії проявляють ся з кожним днем, так що попри воєнні вісти з Далекого Сходу, зачинають ставити постійну рубрику дневників. З Петербурга телеграфують, що міністер внутрішних справ гр. Святотопк-Мірський прийняв в суботу делегатів тверського земства, яких давнійший міністер Плеве зложив з уряду і позволив їм на скликанє тверського земства на січень або лютий. Надто доносять, що з початком 1905. р. міністерство внутрішних справ займе ся справою заведеня земської організації в західних провінціях.

Хотий і як бажалось би, щоби справдили ся ті вістки в інтересі придувлених російською імперією народів та в інтересі єї власної культури і могутости, однак при оцінюваню положеня не можна спускати з ока і становиска російських консервативів, бо поки що в їх силі і можности є, що можуть опинити ся сї реформи на літа, або і десятки літ. Цікава під тим зглядом появиля ся статя в Моск. Ведомостях під заголовком «Самовладство чи самоуправа держави», в якій автор між иншими ось які наводить аргументи против заведеня конституційних реформ в Росії.

Найвідповіднійшою на погубний вплив парламентаризму на могутність держави виявила ся ще Англія; в Німеччині противвагу на парламентаризм становив до недавна фактичний абсолютизм такого мужа стану, як Бісмарк, а нині майже неограничено править там монарх, який посідає в значній мірі світлі прикмети великою канцлера. Але за те у Франції і Австрії конституційно-парламентарна система викликає фатальні прояви, очевидні цілому світови. Австрія служить страшним і поучаючим приміром, як далеко засада державної самоуправи не дасть

Два листи.

— Аж два листи параз... Два... один і другий пише... оба рівночасно написали... Сей від Стефана, се его вечітке письмо... чи не хорий він — так довго не писав... Се знов від Остапа... не доброго щось пише... сеж другий лист в тім тижні... можеб тут читати... не випадє якось на улиці... є перечитаю — або що... до дому далеко... значу читати — він ніколи двох листів в тижні не висилає... се щось недоброго... Боже мій... зайду до дому, там перечитаю... Ту ще сплачу ся, люди висміють, ліше в дома, в кутику, хоть і слюзи потекуть, ніхто не побачить...

Оглядала то один то другий лист — шепотїла — та от і без читаня слюзи вже текуть...

Обтерла їх, нові находили — відвертала лице від прохожих, щоб хто сліз не побачив — прискорила кроку, щоб скорше бути в дома.

Не вдержала однак — замість просто до дому, скрутила в бічну уличку — скоренько, мов молоде дівча перебігла і за хвилинку сидїла вже на лавочці міського огороду.

Дрожачими пальцями роздерла коперту Остапового листа — читала:

Мамусю дорогенька моя!

Здивуєтесь, що другий лист в тім тижні пишу — може перестрашитесь... Ніч знов так страшного... Я здоров як риба — одного брак — гроший, Мамунцю дорога — гроший. Тут між

чужими они плывуть як вода, тих 25 зл., що Ви ласкаво переслали, минуло ся. Від вчера я вже без крейцара! Вечері вже вчера не їв! но не гривзїть ся, Мамусенько — се знов нічо так страшного — є між нами такі, що зовсім вечері не їдять, є такі, що і обід рідко коли.

Єсли отже можете, Мамусенько дорога моя — пришліть хоть 20 зл. — бо мені конче конче потрібно... (я вже чесного не платив). Не гнівайтесь на недоброго Остапа, але то в столиці видатків багато, на кождім кроці плати та плати... Цілую Ваці дорогі ручки, ваш всегда вдячний син Остап.

— Бідний, бідний Остап — бідна дитина — голодує — вечері не їв — Боже! — а вчера вже певне ані обїду ані вечері! Тамтого тижня дістав 25 зл., що з ними зробив... Відень — дорого — Відень...

Щож я бідна вдїю? 20 зл., де взяти, звідки взяти?... — і слюзи знов заляли прехороші очи, що ще днесь блеском молодечим блищали, та спливали повільно по блїдавих — дуже блїдавих лицях...

— Мушу, мушу десь добути, днесь зараз післати — бідна моя дитина, най не голодує тяжко...

Обтерла слюзи, нові находили — другий лист розпечатала. Читанє йшло повільнійше, слюзи прислонювали і так вечітке письмо старшого сина.

Стефан писав, що у него хлопчик малий

хорий, жена недомагає, пенсия мала, видатки багато, так хоть 50 зл. придали би ся єму дуже.

— Ой лишенько моє — Стефан гризе ся... у него Михась хорий... єму 50 зл. треба... треба... я розумію... треба післати конче, ратувати Михася, ангелика того малого...

50 зл... 20 зл... 70 зл. разом!.. Звідки взяти... звідки? Боже мій, що мені бідній робити?

Піднеслась... сховала два листи, повільно йшла до дому.

— Все продалам... от тамтого тижня срібло, аби Остапови 25 зл. післати. Щож тепер робити? Золота нема — срібла нема... жиди забрали...

Маю 5 зл... днесь 6-го, до першого далеко... тих 5 зл. то весь мій прожиток до кінця місяця. Деж я возьму 70 зл.? Можеби чинш дали наперед? Де там... вже і так за два квартали вибралам, як Остап вижджав... троха єму, троха на податок, рату до банку... Що робити?

Слюзи повільно спливали по блїдих, дуже блїдих лицях...

Лице прояснилось... — Маю, маю! шепотїла весело. — І Стефан і Остап дістане — діти мої бідні! А мої коралі... Остап не буде голодувати, Стефан не буде гривзїть — Михась поздоровіє — до бабусї приїде!

Коралі — то старі, о дуже старі коралі... То від моєї бабусї небїжки... она мені їх в день вінчаня мого дарувала... В тих коралях я під вінець йшла... таких коралів тепер нема... Хороші коралі... От придали ся...

приміняти ся до держави з ріжнопле-
мінним населенням. Коли Німцям австрій-
ским, які відзначають ся серед всіх народів
педантичною склонністю до дисципліни і по-
рядку, непохитним пошанованям для права і
власти, та иншими горожанськими чеснотами,
коли їм не удало ся стіснити союзу між пооди-
нокими частинами австро-угорської держави — то
легко виставити собі, що могло би стати ся
з самоуправною Росією, коли би зілляли ся
одно: Поляки, Китайці, Німці, Жиди, Татари, Вір-
мени, а навіть Малороси, витворивши меншість,
але разом сильне та солідарне в своїх полі-
тичних засадах і цілях сторонництво і колиб та-
ке сторонництво стануло супротив більшості,
але спорядчої, некарної, зложеної з представите-
лів російської інтелігенції.

«Не улягає жадному сумнівови — кінчить
автор свої виводи — що в конституційній Росії
злучене сторонництво чужоплемінних наро-
дів (інородців) скоро взяло би верх в справах
дотично правління краю і що безпосереднім на-
слідком сего було би, що відпали би чужопле-
мінні окраїни від Росії, а разом економічне
і політичне панованє в середній і полудневій
Росії, яка сама стала би зредукованою до гра-
ниць бувшої московської держави».

Очевидно, що ті аргументи московської га-
зети полягають на похибках, бо що до мнимого
банкротства парламентаризму в середній Європі
належить замітити, що оно мимо того зовсім не
здержало ані культурного і економічного розвою
народів, ані екекзутивної і мілітарної сили дер-
жав, а статистичні дані виказали би все таки
престиж конституціоналізму перед абсолютизмом
в тім напрямі. Але московський консерватор грає
на струнах «народного егоїзму», а сему егоїзмови
— як се ми досвідчуємо і в Галичині на
всесоляках — кождий аргумент добрий, що по-
дає ему можливість збогачувати ся коштом других
народів і суспільностей.

Політичний перегляд.

Вшехполяків можна сміло назвати
enfant terrible польських гакатистів, бо коли они
хитренько хочуть крити ся зі своїми експанзив-
ними намірами під плащиками економічних, су-
спільно адміністративних та католицько-релігій-
них реформ, як се дїє ся з «кóлк-ами», ренто-
вими оселями, окржними громадами та будо-
ваням коścióлк-ів, то такий народово-демократи-
чний філософ, станувши на велико-польським ста-
новиску, ляине від часу до часу щось такого,
що цілу сю штучну та мовольну роботу відкривє
у цілій єї поганій вагости. Отсе пише всеполь-
ска «Ойчизна» в посліднім числі про знесенє
курій: «В Галичині курій не можна знести зі

взгляду на польско-руські відносини. В трех че-
твертих частях Галичини є мішане населенє
польско руске. Міста і двірські області є перева-
жно польські, а по селах мешкають Русини. Отже
коли би все пустити на рівні голоси, польські
міста і двірські області стали би переголосовані,
а на тім польське населенє стратило би багато.
Нині Русини мають більшість по громадських
радах і на тім вже тернить (!) польське населенє
і жалусє ся. А тоді Русини одержали би біль-
шість і в державній раді і в соймі і в повіто-
вих радах. Віденське правительство не числило
би ся тоді з нами і ми стратили би майже до
нащадку наше значінє. На се жаден Поляк до-
бровільно не може згодити ся. Ті, що кричать
за сим, щоби було рівне голосованє, є є щоби
вибори ішли на рівні голоси без курій, або се-
го не розуміють, що тоді нас досягло би, або
не розходить ся їм о інтереси польського наро-
да». Отсе всепольска етика — достойна прус-
ских гакатистів і московских централістів.

В Сербії вибухнуло пересиленє кабінету.
На засіданю скупштини в голосованю над спра-
вою виданя соціалістичного посла Міліча судо-
ви за статю про відносини армії відкинено вне-
сенє комісії на виданє. Галерій піднесли оклик
«живіть!», а президент казав опорожити галерію.
Всі міністри опустили зараз таки палату і уда-
ли ся до королівського коняку, щоби вручити
свою димісію. Як нинішні телеграми доносять,
король Петро прийняв вже димісію кабінету.
Імовірно прийде до коаліційного кабінету обох
радикальних груп, хотяй на разі ще незалежні
радикали відказують ся від злуки з уміркова-
ними.

Престольна бесіда італійського
короля Імануїла переповнена вдволенєм з у-
спіхів внутрішньої та заграничної політики. Осо-
бливо тенденція угоди між Ватиканом і Квіри-
налом, яка проявила ся в відступленю Ватикану
від абетиненції католиків в уділі автономічного
життя, аляло відрадною поту в королівську ену-
циацию. Участь католиків в послідних виборах
скріпив консервативний елемент італійського па-
рляменту, а для удокументованя повної угоди між
свїтською властю а Ватиканом, папа римський,
як голосять, носить ся з наміром прийняти дота-
цію, признану ему гваранційним законом з р.
1871.

Бюджет Німеччини, як се показало
ся в бюджетовій дебаті на посліднім засіданю
німецького парламенту, виказав дефіцит за р.
1903, хотяй менший, як в попередних літах, а і
за р. 1904 ледви чи осягне рівновагу. Тож при
уложеню нового бюджету мусіло правительство
придержувати ся як найстрогійшої ощадности.
Мимо сего зажадало 121 мільонів на вооруженє
війска. Разом показує ся потреба затягнути 293
мільонову позичку. Повстане Герерів в Африці
полудневій коштує до тепер 135 мільонів марок.
Положенє державного фонду інвалідів є чимраз
гірше, іменю треба числити ся з тим що в р. 1910
буде він зовсім вичерпаний, бо вже до тепер
бракує 280 мільонів з тої причини, що від кіль-
кох літ его уживано до вирівнаня білансу держа-
ви. В виду того економічне положенє держави
дуже трудне.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні місяця про-
симо наших Вп. Передплатників о скорє відновле-
нє передплати, зглядчо о вирівнанє залеглостей
та о приєднуванє нам нових передплатників.

НОВИНКИ.

— **Календар.** У вівторок: руско-кат. Григо-
рия еп.; римо-кат. Николая. — В середу: ру-
ско-кат. Катерини Вмуч.; римо-кат. Амвровія.

— **Виді Товариства „Союз співацких і музич-
них товариств“ у Львові** пригадує, що звичай-
ні загальні збори відбудуть ся в четвер
дня 8. грудня с. р. о год. 4. попол. в комнатах
товариства при ул. Вірменський ч. 2. І. пов. Всіх
місцевих і замісцевих членів і товариств Боян-
ских просить ся до численної участі. — **Н. Ва-
нянин**, голова. **Ол. Березницький**, секретар.

— **Для Львовян.** Драматичне товариство ім. І.
Котляревського оновіщує: Ще заки прийде наш
театр до Львова, виставить артистично-технічна
секція згаданого товариства «Катерину
Чайківну», штуку в 4 актах Надії Кибаль-

чич. Твір сей нагороджено першою премією на
конкурсі кравого виділу. Представленє відбуде
ся в салі «Гвізди» при ул. Францішканській в
суботу дня 10. с. м. Замовлена також військова
музика. Ближші інформації подасть ся опісля в
часописях і афішами.

— **Відчит у Львові.** В «Академічній Громаді»
буде нині (в понеділок) о 6. год. вечером відчит
проф. Хв. Вовка з Парижа п. з. «Вражіння
з подорожи по Галичині». Гостям вступ вільний.

— **Інавгураційний вечерок**, устроєний «Осно-
вою» в суботу вечером в політехнічній авлі,
скріпив сердешні узли давньої симпатії між
львівськими Русинами а молодими адептами те-
хнічних студій. Велика авля ледви помістила
явившу ся публіку, яка прийшла почути-поба-
чити, як старші Основяни витають молодих сво-
їх товаришів, вступаючих в пороги їх кружка та
як загірають їх до ідейної праці на шляху но-
вого житя. Промов в тім змісті було дві: п. Ми-
коли Ганкевича, голови «Основя» на вступі і дру-
гого Основянина на закінченє, виголошені з молоде-
чим запалом. З вокально музикальної части про-
грами вечерка вийшли найкрасше скрипковє со-
льо п. Ол. Березницького і барітонове сольо п.
інж. Вінцьковського. Здоволяючи грімким і без-
настанним оплескам розентузіякованої публіки
оба солісти понад програму докунули по кілька
цвіток зі своїх артистичних репертуарів. Скрип-
ці п. Березницького акомпаніював на фортепійні
п'явїст п. Гузар в заступстві недиспозованої п-п
Ясеницької. Хор в двох точках програми, зложе-
ний з членів «Основя» під управою п. Вінцько-
вського держав ся добре і нагороджуваній опле-
сками співав надпрограмово народні пісні, мен-
ше знані публіці. В програму входила надто де-
клямація «Камінярів» Франка, однак простора
велич неакустичної впрочім салі і слабій голос
декламатора стояли в надто разячій диспропор-
ції, аби та так під хвилю пригідна поезія мо-
гла викликати належний настрій у зібраних. Гра
на цитрі, вставлена в програму, віддала з причи-
ни неврівню цитриста інж. Канубинського. При
нагоді вечерка могла публіка подивляти чудову
орнаментуку і вдиичаві символічні образи в по-
літехнічній авлі, за що́ буде також вдячна О-
сновянам.

— **„Про нутро землі“** викладав вчера проф.
др. Рудницький, запрошений Р. Тов-ом педагогіч-
ним, перед численно зібраною публікою. Пре-
легент представив найперше погляди старіших і
сучасних народів на вигляд нутра землі, а опи-
сля начеркнув згоди учених геологів, з яких
одні вносять, що нутро землі є ціпке, другі, що
огнисто-плинне, а урети беруть по середині. Ви-
клад, проголошений з таланом ясного і популяр-
ного зображуваня научних квестій і закраше-
ний влучними порівнянями та спорою міркою
гумору, зєднав собі у слухачів терпеливу увагу
і живну вдячність, висловлену прелегентови грім-
кими оплесками.

— **Іматрикуляция студентів львівського універ-
ситету** відбуде ся в днях 15, 16 і 17. с. м. в ра-
нішних і пополудневих годинах.

— **Іменованя.** Львівський кр. висшій суд іме-
нував старшими канцелярийними офіціялами
в ІХ кл. рангі: Івана Чайковського в Самборі
для Сянока, Вол. Щигольського для Галича, Юл.
Собка для Стрия, Вол. Навроцького для Белза,
Едм. Ант. Повецького для Львова і Людв. Феда-
ка з Тернополя для Городка; — канцелярийни-
ми офіціялами в Х кл. рангі іменовані: Ад. Ро-
мановський в Мельниці, Ф. Фрайдман в Козові,
Стан. Скульський в Городку, Йос. Баєр в Самбо-
рі і Вол. Смажевський в Раві рускій. — Лікарем
каси хорих м. Львова іменованій др. Райзес. —
Міністер скарбу іменовав контрольора фабрики
тіютюну в Заболотві Арнольда Колішера і ад-
юнкта головної фабрики тіютюну в Кракові, Ка-
роля Новака, секретарями тіютюневого заряду,
з полішенєм обох на дотеперішних місцях
служби.

— **Перенесенє.** Дирекция почт перенесла по-
чтового завідателя Омеляна Матковського з Со-
каля до Калуша.

— **З львівського бруку.** Оноді вечером напали
два волоцюги на ул. Булецькій на паню Л. Ш. в
цілі грабіжи. Один зі злодіїв заткав рукою уста
п-ї Ш., аби не кричала, а другий перешукав ки-
шені і украв 130 К. Поліция не вислідила ще
розбихаків. — В однім з бюр асекураційних у
Львові украв злодій онодішньої ночи машину до
пшана, мимо того, що мав много інших річий
до крадіжки.

— **Пожар млина.** При ул. Янівській у Львові
згорів в ночи на неділю 4-поверховий магази-
н млина фірми Тома. Оговь вибух на посліднім
поверсі, знищив там все і дах, почім переносив
ся поступенно на низшї поверхи, аж спинено его
на 1. поверсі. Шкода в машинах і збіжжю вино-
сить поверх 100 000 К і була обезпечена. Огонь
мав взяти ся від іскри наслідком тертя велізно-
го чопа.

— **Кінна залізниця Стебник-Болеховичі.** Копаль-
ни соли в Стебнику грозив унадок, бо вивіз со-
ли до залізничної стації в Дрогобичи чи Боле-
ховичах на т. зв. польській дорозі став ся немо-
жливим передовсім на весну і в осени. Тепер

3. година рано. В сепаратці «Caflee Habsburg»,
переповненій димом, сидить громада молодих
людей — цвіт народа — его надія.

Зелений столик — на нім гроші, карти,
чорна кава...

Лиця грачів бліді, змучені, зденеровані...
Остан підпер голову руками... він вже не
грав...

І днесь не йшла ему карта! Всі гроші, що
днесь ему мама прислала, пішли...

— І чом я дурень не просив о 30 зл. —
Одна марна десятка — а був бим все відбив...

В вікнах п. Стефана ясно. Всі комнаты о-
світлені... чути звуки фортепьяну, видно тіни ви-
фракованих панів... вистроєних пань.

Днесь вечер з танцями — забава йде
охочо.

В кухні залагоджує Стефан рахунок цу-
корника.

20 зл. не достає...

— По решту прошу прийти на першого.

Переходячи до гостей подумав:

— Чомуж я дурень не написав: пришліть

70 зл.?!...

Коросно 2. XI. 1904.

Іван Коссак.

спілка перевозових підприємств соли заключила з краєвим відділом угоду, на основі якої буде перевозити сіль кінною залізницею, побудованою власним коштом. Залізниця має бути готова до весни 1905 року.

— **Гра на фортеп'яні.** Як виходить з музичної розвідки печатаної в одній з дублінських літературних газет, мусить п'яніст направити свої очі так далеко, щоби в одній хвилині прочитав 1500 нотних знаків, а пальці мусять мати таку вправу, аби в тім самім часі виконали 2.000 рухів. З яким напруженням мусить отже працювати мозок п'яніста, аби не лише прочитати нотні значки але їх зрозуміти і виконати? При виконуванню на фортеп'яні „*Regretum mobile*“ Вебера в приписанім темпі мусить грати в п'яністні чотирох мінутах прочитати і виграти 4.541 нотку, се є около 19 в одній секунді, котря науково доказано, що людське око може прийняти лише 10 слідуючих по собі вражень в протягу одної секунди. Видко отже, що грач читав ноти не поодинокі, але групами. В Шопена *E-moll* етюдї мусить ся відчитати в 2 1/2 мінутах 3.950 нотку, значить, по 26 нотку в одній секунді.

— **Спілковий рух.** Після урядових вивозів є в Швеції 1200 товариств, до яких належить около 70 тисяч робітників а з того числа припадає 40 тисяч на членів союзів хліборобських. Всі ті товариства творять одну організацію, урядовану виборним зрядом. Усіх фахових союзів, що належали до цієї організації було в 1902 р. 24, а 1. січня 1903 мали в касі 222.776.33 К готівки. — В Росії було в кінці 1903 року 926 консумційних товариств, а 248 із них мало 66 мільонів корон обороту при 146.550 членах. Московський гуртовий склад товарів посередничив 1902 р. в продажі товарів між 115 товариствами за 2.400.000 К.

— **Тунель під водопадом Ніагари.** Будову тунелю під славним „*Nioseshe Falls*“ вже укінчено так, що туристи без ніякої небезпеки, навіть не параждаючись на промочене, можуть оглядати той величавий водопад. Тепер поведуть ще від тунелю хідники до виконаних закритих кімнаток, із яких можна буде дивити ся на водні каскади.

— **Жиди в Росії.** Характеристичний випадок описують російські газети. Рабін з Нижнього Новгороду виїхав до Сморгоня. В Москві мусів ждати на поїзд цілий день, отже вийшов на місто і розглядав ся по улиці. Але незабарки арештовано его і відставлено до поліції, бо жиди не побут у Москві зборонені. Жиди его виводили не помогли і рабина відставлено на залізницю. В Сморгоні рабін мусів ставити ся перед судивно, який засудив его на 50 коп. кари «за самовільне опущення місця призначеного на мешканє».

— **Жарт із судолої салі.** В однім із міст мусів явитись один рабін за я усь провину на розправу до суду. На запитанє судї, чим обжалований є, відповів той: я є рабін, учитель і «шохет». Судия, котрий не знав, що то значить «шохет», дізнав ся, що то є «никхтер» (жидівський різник). Судия розпочав розправу і вже іначе не кличе обжалованого лише «шохет». Коли розправа скінчила ся і рабина увільнено, попросив він ще, щоби було ему вільно до поясненя кілька слів сказати, на що судия згодив ся. Тоді сказав рабін: Я позволю собі вана судию уважним зроби, що я є для жидів рабін, для молодїки учитель, а лише для волів «шохет».

— **З Інститута св. Ольги у Львові.** Від многих літ удержує «Руске Товариство педагогічне» женьський Інститут св. Ольги, в котрім бідні учениці находять приют за знизженою оплатою. В сім році найшло там приміщенє над 40 дівчат. Однак при великій дорожнї, яка у Львові тепер зананувала, годї сей Інститут удержати. Тому примушені ми звернутись до жертвенности наших Родимців. Наші Родимці запомагають від довгих літ тутешні мужескі бурєи всякими харчами, а тим дали їм можливість, удержувати за малими оплатами величезне число учеників. Так осміляємо ся і ми від нашого женьського Інститута звернутись до наших ВП. Родимців, а спеціально (позаяк ходить тут о заведене дівоче) до добрих сердець наших руских газдинь з просьбою, щоби зволили допомочі і нашому Інститутуви ласкавими дарами із свого домашнього господарства. Іменно просимо сусідів Львова о ласкаву присилку бараболь, капуста, буряків і т. п., а знов подальших добродїїв і жіючих в більше благословенних сторовах о кукурудзяну мукку, крупи, овочі, омасту і т. п., котрих і присилка залізницею оплатилась би. Наш Інститут послужив вже неодній рускій родинї і певно стане і в будуче ще многим родинам в добрій пригодї. Тому надїємо ся, що між нашими Родимцями найдуть ся теплі серця для доброй справи, що не відкажуть своєї помочі. Ласкаві дари просимо присилати на адресу настоятельки Інститута, панї Косевичевої (вдовиці по священнику), при улиці Сави ч. 3. У Львові, в жовтні 1904. — За Інститут св. Ольги: о. *Александр Стефанович*, катихит в женьській учит. семінарії.

— **З залізниць.** Галицко угорскій звязок заліз-

ничий. З днем 1. січня 1905 входить в жите додаток I доповненя тарифи часть II з 1. січня 1904.

Галицко-австрійскій звязок залізничий, тарифа часть II. — З важностию від 1. січня 1905 аж до відкликаня, найдальше до 31. грудня 1905, входить в жите новий додаток до висше наведеної звязкової тарифи.

Ц. к. Дирекция залізниць державних в Станиславові оголошує ліцитацію на доставу 28 000 штук підкладів для залізничих шляхів а то дубових, букових або соснових. Ближших поясненє удїляє відділ консервації і будови ц. к. Дирекції залізниць держ. в Станиславові.

— **Дїбні вїсти.** У Відні помер російскій амбасадор гр. Петро Каппіст, в 65. році жита. — В Грабові, долинського повіта, згорїло оводї 9 селянських загород. В огні найшли смерть 60-літній Антїн Сусів і 19-літна Олена Сусева. Шкода заподїяна пожаром вносить поверх 22.000 К, а була обезпечена лише 1.200 К. Причиною огню був деревляний комин, вимащений глиною.

— **Поетичний кутик.**
Я тебе бачив — ти ішла
При його боці така прекрасна,
Як би зоря пишна пливла
При місяцю — наче зоря ясна.

Я тебе бачив — ти ішла
При його боці і усміхалась —
Усмішка була та сама,
Яку до мене ти посилала...

Я тебе бачив — ти ішла
При його боці така пресвітла, —
Мені здалось, що се зайшла
Моя зірниця — я остав без світла...
Ярослав Гордійський.

— **Родимці! Памятайте на бурсу „Шкільної Помочи“ в Снятині, в якій сего року найшло приют поверх 20 учеників реальної школи, дітий убогих селян.**

Наука, штука, література.

— **Плян видань Видавничї Сїлки.** На однім із остатніх засідань дирекції «Українсько-руської видавничї сїлки» у Львові прийнято новий плян видань. Дотепер видавала она книжки в трех сериях — більші книжки в першій (белетристичній) і другій (науковій), менші — в третій серії, т. зв. Літературно-науковій бібліотеці (на перемїну книжки белетристичні й наукові). Перша і третя серія мали приписанє число номерів на рік (12 книжок в першій, 24 номери в третій); друга не мала й виходила рідше — о скільки дирекції для неї лишало ся фондів і чаєу. Тому переважали дотепер у виданях Сїлки виданя белетристичні. З огляду на крайню потребу наукових підручників у рїжних галузях знаня в українсько-руській мові, предложив дирекції Сїлки голова її проф. Грушевскій такий плян, прийнятий дирекцією до переведеня з найближчим роком: другу серию злучити з першою і в сїй злученій, більшій серії давати по черзі публікації белетристичні й наукові, при тім де-що побільшити пересїчну великість книжок у сїй більшій серії, поменши даючи до малої (давнїйше третей) серії; здобувши таким чином місце для 6 більших (у більшій серії) і 7 — 8 поменших (у меншій серії) наукових книжок на рік, старати ся протягом кількох років дати по можности повний і систематичний цикл підручників, уложений у присвупній формі, але вповні науково зроблених (головно, розуміється ся, перекладених) із таких наук: геології, палеонтології, біології, антропології, експериментальної психології, соціології, історії філософії й сучасних її проблем, філософії права, права політичного, суспільної економії, історії культури, історії важїйших літератур, історії політичної і суспільної з особливим оглядом на важнїйші епохи нової історії й її головнїйші чинники. Дирекция постановила перевести сей плян, о скільки покаже ся взагалї можливим (що до купности) випускаючи більші наукові книжки в найближшій плянї стоять (по части друкують ся вже, по части приготавляють ся до друку) такі підручники: геологїя, істория походження чоловіка, суспільна економия, істория філософії, істория Жидів, початки християнства, істория великої французкої револуції, огляди історії головних європейських держав у XIX. (*За Л.-Н. Вістником*).

— **Україніца в чужих мовіх.** Як гриби по дощі появляють ся в послїдних часах по розличних європейських часописах поважні статї про жите-буте нашого народу, про нашу літературу, про варварскість і некультурність указу з року 1876 і т. д. Всі вони почернують вїсти з *Ruthenische Revue* і цитують дословно українскій орган на німецькій мові. Всі вони висказують ся дуже похвально о видавництві і зазначають, що Народний Комітет положив велику заслугу око-

ло української справи взагалї, як і около української справи в Росії спеціально, засновуючи орган на європейській мові. Розуміє ся, що за те найближші «приятелі» нашої народної справи, бачучи вартість *Ruth. Revue* і змагаючи ся чим раз більше вплив і значінє сего видавництва, поборюють его в розличний спосіб: одні лають в голос, другі інтригують по тихо, інші хотїли би убити его мовчанкою. Але дарма! Такої справи годї убити! Сама анкета редакції над указом з р. 1876. се грїмкий і так енергїчний протест європейських свїточїв проти варварської оборони українського слова! — се справа такої ваги, що єї промовчати годї. Сю анкету передрукувало дося 80 європейських часописий (французскї, німецькі, італїйскї, англїйскї, шведскї, норвєскї, іспанскї, данскї і т. д.) і українсько рускі часописи. — Видавництво *Ruth. Revue* розвиває ся гарно і дотепер має понад 1300 постїйних передплатників а кромї сего розходить ся де-що через заграничні книгарні. Надто висилає редакция велику скількість дарових примірників до приватних осіб, мужїв науки, письменників та політїків, як і до розличних наукових інституцій, бібліотек і т. д. — До університетских бібліотек в Америці їде 14 примірників. Треба зазначити, що все ще багато заграничних бібліотек звертає ся до редакції з просьбою о присиланє «*Ruth. Revue*». Всім видїйшим свїтовим дневникам висилає ся рецензїйні екземплярї, дуже багато тижневих і місячних видавництв, німецьких, французских, італїйських, іспанських і т. д. дістає «*Ruth. Revue*» в заміну. Таких рецензїйних і заміньних примірників жадають від редакції що раз більше, так що на разї не можна вдоволити всїх тих бажань і в слїдуючїм році треба буде збільшити наклад на 3000 примірників. Впорочїм багато видних личностей радить, щоби вислати більше число дарових примірників. — З рубрики: «*Die ukrainisch-ruthenische Presse*» і «*Büchertisch*» дізнає ся свїт про наш літературний рух і про нашї видавництв, тому повинні всї нашї накладці у власнім інтересі засилати в редакцию свої видавництва. — Вкінці звертаємо ся до наших маларїв артистів в просьбою о зладженє нової вїнети для видавництва на слїдуючий рік. Яко рамки можна би ужити народні взірці а в горі якусь алегоричну фігуру, яко персонїфікация України або української літератури. Гадаємо, що кождий свїдомий Українець повинен помагати нам в так важнїм дїлі. Про вартість «*Ruth. Revue*» свідчить найліпше ся обставина, що видавництвом нашим заїнтересували ся заграничні ученї і письменники розличних народностей і розличних партій. Се найгарнїйше свїдоцтво. — За прасовий комітет: *Василь Яворскій*, посол до ради державної.

— **Українська література в 1904 р.** Під сим заголовком почав др. Іван Франко друкувати розвідку в вїденській часописі «*Oesterreichische Rundschau*». В 5. ч. сїєї часописи містїть ся обємистий ветун назначений числом „I“, в якім автор подає історичний начерк рускої літератури і історїї від найдавнїйших часів по конець 18. віка. В дальших вошитах названої газети перейде автор до поставленої в горі теми.

— **Літературно-науковий Вістник**, книжка XII за грудень 1904 містїть: Євгенія Ярошинська: Гість. — О. Цел: Про коханє горлиці. — Ольга Коренець: Нещасний випадок. — О. Журбенко: На просторі. — Невідомий: До фабрики. — О. Катренко: Біла золота. — Т. Окуневскій: Грець. — Леонїд Андрєв: Пропасть. — Артур Шніцлер: Анатоль перед шлюбом. — Ів поезїї Й. В. Гете: Новий Павзїї і його квітківниця. — Іван Франко: Подуви весни в Росії. — М. Лозинскій: З сучасного робїтничього руху (конець). — М. О.: З українських розрухів. — В.: Два ювілеї. — Д. Лукїянович: Євгенія Ярошинська. — До збірочив етнографїчних матерїялів. — Хронїка і бібліографія.

Телеграмм

в дїя 5. грудня.

Відень. Посол Шїкер виходячи з парламенту ував неживий, поражений апоплекцією.

Будапешт. Міністер заграничних справ гр. Голуховскій приїхав ту вчєра на один день.

Монахїв. Вчєра почала ся ту міжнародна конференция для розкладу їзди на залізницях.

Прага. З нагоди отвореня читальнї німецьких студентів, пришло вчєра до демонстрації чєских академиків. Демонстрантїв розгоняла поліция кілька разів.

В кождїй рускій хатї повинна бути на стїні **мала всеї Руси-України**, видана Р. Тов-ом педагогічним у Львові. (Величина : 75x59 см.). Коштує лише 40 сот. Молодїж при науці чи забаві все буде мати перед очима наглядний образ нашої великої Вітчизни.

(3-3) **Конкурс**

на дві стипендії родинні для учеників шкіл середніх імені Грушкевича.

По мысли бл. п. Евсебія Грушкевича з дати: Нисько дня 27. червня 1890. р. Головний Виділ Товариства „Просьвіта“ у Львові оголошує отсим конкурсе на дві стипендії родинні для учеників шкіл середніх ім. Грушкевича в річних квотах по 200 К.

Убігати ся о ті стипендії мають право в першій лінії: мужескі потомки імені Грушкевича, котрі викажуть ся, що є потомками бл. п. о. Віктора Грушкевича, помершого в Колозрубах в 1880 р., бл. п. о. Кипріяна Грушкевича, помершого в Дахнові в 1862. р., бл. п. о. Самуїла Грушкевича, помершого в Квіцку в 1877 р. і професора гімназійного Теофіля Грушкевича.

Стипендії ті будуть виплачувати ся в двох ратах піврічних по 100 К, а то в місяцях: січні і липні кожного року.

Подана о надане тих стипендій належить вносити найдалше до 15. грудня 1904. р. до головного Виділу Товариства „Просьвіта“ у Львові, якому прислугує так заряд фондом стипендійним як і призначуване стипендій.

За головний Виділ Товариства „Просьвіта“ у Львові дня 15. падолиста 1904.

Юліян Романчук
голова.

Іван Яримович
секретар.

(3-3) **Конкурс**

Головний Виділ Товариства „Просьвіта“ у Львові розписує отсим конкурсе на стипендійну заповому імені Тараса Шевченка на рік 1905 в квоті 200 корон.

I. О сю заповому стипендійну можуть убігати ся передовсім убогі, талановиті літерати рускої народности, як також убога і талановита молодіж рускої народности, що по укінченю висших шкіл віддає ся спеціальним студиям науковим.

II. Отсю заповому стипендійну буде надавати Головний Виділ Товариства „Просьвіта“ і виплачувати в двох піврічних ратах по 100 корон.

III. Подана о надане сеї заповоги стипендійної належить вносити разом з вказаними прилогами до Головного Виділу Товариства „Просьвіта“ у Львові (Ринок ч. 10) найдалше до дня 15. грудня 1904.

У Львові дня 15. падолиста 1904 р.

За Головний Виділ Товариства „Просьвіта“

Юліян Романчук
голова.

Іван Яримович
секретар.

(3-3) **Конкурс**

Головний Виділ Товариства „Просьвіта“ у Львові розписує отсим конкурсе на стипендійну заповому в квоті 240 К імені Теодора Качали, сина Григорія, бувшого господаря в Ферлєві.

Ся заповога призначена для сина селянина — господаря рускої народности, ученика середніх шкіл або студента університету, з цензурами в свідочстві переважно відзначаючими, зглядно добримми кольоквіями.

Подана з долученими свідочтвами науки і свідочтвом убожества, виданим від гр.-кат уряду парохіяльного та потверженням громадекою зверхностию, вносити належить до Головного Виділу Товариства „Просьвіта“ у Львові (Ринок ч. 10, I. поверх) найпізнійше по день 15. грудня 1904 р.

За Головний Виділ Товариства „Просьвіта“, у Львові дня 15. падолиста 1904.

Юліян Романчук,
голова.

Іван Яримович,
секретар.

(3-3) **Конкурс**

Головний Виділ Товариства „Просьвіта“ оголошує отсим конкурсе в цілі надана стипендії бл. п. Франца Фронца, призначеної після остатної волі покійника з дня 25. червня 1870 року для убогого молодця обряду гр.-кат., учащючого до низшої ц. к. гімназії в Перемишлі, з виключенем синів священників і дяків, в річній квоті 180 К, з реченцем до дня 15. грудня 1904 р. Убігаючи ся о сю стипендію мають в тім реченці внести просьбу, заосмотрену метрикою хрещеня, свідочтвом убожества і шкільним свідочтвом з остатного курсу через Дирекцію ц. к. гімназії в Перемишлі до Головного Виділу Товариства „Просьвіта“ у Львові. Стипендія буде виплачувати ся в двох ратах піврічних по 90 К а то в місяцях: лютім і липні дотичного року шкільного за предложенем квиту, удостовереного через Дирекцію ц. к. гімназії в Перемишлі, і свідочтва шкільного за остатний курс.

Ученик наділений сею стипендією, тратить єї, коли укінчить низшу гімназію в Перемишлі, або коли перейде перед єї укінченем до якої другої гімназії або якого другого наукового заведеня.

За Головний Виділ Товариства „Просьвіта“ у Львові дня 15. падолиста 1904 р.

Юліян Романчук
голова.

Іван Яримович
секретар.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівського універс., б. лікар клініки проф. Ляйдена в Берліні

ординує у внутрішніх недугах від 3—5 попол. ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує

при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

Лев Лопатинський.

Сольо терно

оповідане з льотерійних пригод. — — — — —

— Ціна 30 сот. —

Набути можна в Ставропільській книгарні.

ОБЕЗПЕЧАЙТЕ БУДИНКИ, ДВИЖИМОСТИ, ЗБИЖЕ І ПАШУ

против огневих шкід

в одинокім рускім Товаристві асекураційнім

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР опирає ся на взаімности членів, то значить, звертає членам щорічну чисту надвижку. Звороти виносили за р. 1900, 1901 і 1902 суму 219.332 кор. т. є 8%.

ШКОДИ ліквідує ДНІСТЕР скоро при участі місцевих членів і делегатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодовань на суму 4.161.669 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кінцем 1903 р. виносять 1.013.691 кор. і уміщені в пушлярних цінних паперах.

ПОЛІСИ ДНІСТРА приймає при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

АГЕНЦІЇ ДН СТРА находять ся у всіх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через агента; ДНІСТЕР уділяє агенціїм господарям, де єще на більший округ нема агенції. Агенти заробили вже 537.815 кор. провізії.

НА ЖИТЕ треба обезпечити ся через ДНІСТЕР в Товаристві краківскім; власну провізцію від таких обезпечень дає ДНІСТЕР на рускі добродійні цілі; тому на жите обезпечайте ся тільки через ДНІСТЕР.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“

у Львові, ринок 10, в домі „Просьвіта“.

Кождий курець нехай домагає ся правдиво руских паперців:

Козак, Кобзар, Гуцул.

Цигаретові тутки:

Козак, Федькович.

Дістати можна всюди.

(24-23)

Їдьте лишень на Гамбург!
пишуть своїм кривним і знакомим тії, котрі вже раз дорогу тую перебули.
Кораблі нашого товариства осягнули під зглядом скористи і безпеченьства світову славу. Подорож від границі прускої до Гамбурга триває лиш 20 годин і коштує 9 злр. 80 кр., если подорож тую підняло ся після наших вказівок. **До Канади всилаємо наших пасажерів осібними пароходами,** котрі їдуть просто до Канади, і не треба вігде пересідати! Подорож до Канади і Америки є на Гамбург найкоротша і найдешевша.
Жадайте наших проспектів і цінників їзди, котрі пересилаємо безплатно.
Руска кореспонденція! Рускі урядники!
Фальк & Со.
Hamburg, Americanhaus
Raboisen u. Ferdinandstrasse
87 (68 ?)

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшний у Львові.
від 16. до 30. падолиста 1904.
1) Орхестра. 2) Реклямограф. 3) Bellington, міжнародна співачка. 4) В канцелярії директора театру, шутка зі співами. 5) Terra Semmeloff, надвич. субретка ексцентрична. 6) Дружина Carle, феноменальний акт на вільнім дроті і жонглери. 7) Орхестра. 8) La Bella Mopenita, славна танечниця і співачка іспанська. 9) Arnold Barkay, актуальний гуморист з власним репертуаром. 10) Дружина Steward Arkas, феноменальні сальвові гімнастики. 11) Edmondine, весела пантоміна з 5 осіб. 12) Біоскоп Езера.
Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білетом на фотелі, льожі і I-рядні крісла можна їхати даром на представлення омнібусами Кольосею, акі ждуть коло Віденської кавварні.